

Возна Дар`я Вікторівна

студентка

Науковий керівник –

Грицай Ірина Олегівна,

професор кафедри загальноправових

дисциплін, завідувач кафедри

соціально-гуманітарних

дисциплін юридичного факультету

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

ПЕРЕПОНИ ДЛЯ АДВОКАТІВ З НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

На сьогоднішній день, питання надання безоплатної вторинної допомоги є надзвичайно актуальним для осіб, які мають право на її отримання, оскільки на даний момент послуги адвоката є недешевим задоволенням, проте результат виправдовує витрати, а центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги надають громадянам можливість відстояти свої права за допомогою кваліфікованих адвокатів. Окрім того, зазначене питання є надзвичайно актуальним і для адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, оскільки умови її надання спочатку були одними, а потім змінилися, проблеми полягають у оплаті виконаної адвокатом роботи, тому що не всі документи оплачуються, подання яких до суду є необхідним, деталізована система підрахунку є недосконалою та кропіткою, та і сам обов'язок підрахунку коштів, на практиці, покладається на адвоката, що є не досить компетентним.

Проблему перепон для адвокатів з надання безоплатної вторинної допомоги активно досліджували у своїх працях : А. Атамасов, Є. Бова, А. Вишневський, С. Гончаренко, А. Іванцова, П. Корнієнко, К. Кутюхіна, О. Лисенко, М. Стаматіна, О. Хорошенко, В. Царьова.

Міністр юстиції України Павло Петренко зазначає, що за останні кілька років було фактично “демонтовано” стару радянську систему органів юстиції: удвічі скорочено бюрократичний апарат, завершено

структурну реформу відомства та забезпечено набір нових кадрів через системи відкритих конкурсів; так само було ліквідовано районні управління юстиції, а за рахунок економії коштів – розширено систему безоплатної правової допомоги. Павло Петренко вважає, що Україна має розгалужену і прогресивну систему безоплатної допомоги. Понад 500 офісів правової допомоги функціонують по всій країні. Про правильність рішення щодо розвитку системи правової допомоги говорить той факт, що кожного місяця 60-70 тисяч українців приходять до цих бюро, отримують безкоштовні консультацію та захист у суді. [1]

На підставі ст. 29 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» фінансування безоплатної первинної правової допомоги здійснюється за рахунок видатків Державного бюджету України на утримання відповідних органів виконавчої влади, місцевих бюджетів та інших джерел. Фінансування безоплатної вторинної правової допомоги здійснюється за рахунок видатків Державного бюджету України. [2]

Слід відмітити, адвокат самостійно не в праві вибирати собі справу, підзахисного, за нього це робить центр із надання безоплатної вторинної правової допомоги (центр призначає захисника з числа професійних адвокатів, попередньо відібраних на конкурсній основі. Цей адвокат призначається також незалежно від впливу слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду, його кваліфікацію перевірено і якість його роботи гарантується державою. Особа, якій призначено адвоката за рахунок держави, не може обирати його на свій розсуд). Однак заробітна плата таких захисників є невисокою, тому досить часто адвокати не зацікавлені здійснювати захист. Тому досить часто захист набуває формального, поверхневого характеру, що в подальшому призводить до порушень прав підзахисного.[3]

Система винагороди адвокатів БВПД: рекомендовано спростити чинну дуже деталізовану систему оплати, яка забирає багато часу та є досить обтяжливою для органів БВПД та адвокатів. Для європейських країн непоодинокую є тенденція застосування системи фіксованих платежів. Також рекомендовано розглянути можливість урегулювання оплати деяких додаткових дій, які мають вживати адвокати для активного виконання своїх функцій. Адвокатів слід заохочувати до представництва клієнтів у віддаленій місцевості [4].

Не існує міжнародного стандарту щодо того, як повинна бути ор-

ганізована система оплати адвокатам, які надають БПД. Це питання залишається на розсуд держав. Однак держави не мають необмеженої свободи у питанні організації оплати. Важливо, щоб винагорода та/або відшкодування витрат, пов'язаних із наданням правової допомоги, були достатніми, щоб мотивувати адвокатів надавати належний захист клієнтам, які мають право на правову допомогу, включаючи збирання доказів.¹⁴⁹ Система оплати правової допомоги є і завжди буде предметом для дискусії. Ресурси уряду обмежені, а адвокати та громадські об'єднання переважно просять кращої оплати. Непросто створити систему, яка підтримуватиме баланс між усіма зацікавленими сторонами і одночасно гарантуватиме, щоб кількість суб'єктів надання правової допомоги була достатньою для забезпечення потреб клієнтів у правовій допомозі, щоб винагороди були належними, а витрати прийнятними для уряду і платників податків. Наразі питання, пов'язані з оплатою адвокатів за надання БПД і відшкодування їхніх витрат визначені у Постанові Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 р. № 465, зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів від 11 березня 2015 р. № 110 [5].

Отже, деталізована система підрахунку та оплати виконаної роботи адвокатом, з надання безоплатної правової допомоги, забирає багато часу та сил, які є дуже важливими в діяльності адвоката, а на практиці цей обов'язок загалом «падає на плечі адвоката», що виставляє зазначену роботу небажаною, тому реформування системи оплати надання безоплатної вторинної правової допомоги буде доцільним.

1. Офіційний веб-сайт Координаційного центру з надання правової допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://legalaid.gov.ua/ua/holovna/142-liutyi-2017/1945-min-iust-provivpershu-vidkrytu-kolehiiu>.

2. Закон України «Про безоплатну правову допомогу»// Відомості Верховної Ради України від 08.07.2011 року – № 3671-VI.

3. Форманюк В.І Надання безоплатної вторинної правової допомоги в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/No.29-2/part_2/10.pdf

4. Офіційний веб-сайт Координаційного центру з надання правової допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://legalaid.gov.ua/ua/component/content/article/137_novyny/veresen2016/1836-rada-yevropy-nadala-otsinku-systemi-bezoplatnoi-pravovoi-dopomohy-v-ukraini-vysnovkyta-rekomendatsii.

5. Рада Європи. - Оцінювання системи безоплатної вторинної правової допомоги в Україні у світлі стандартів і передового досвіду Ради Європи. - 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rm.coe.int/16806ff4a9>